

ΜΕΣ' ΣΤΑ ΣΤΗΘΙΑ...

Μέσ' στα στήθια ή συμφορά
σαν τὸ κύμα πλημμυρᾶ,
σέρνω τὸ βαρὺ μου βήμα
σ' ἓνα μνήμα...

Τὸν σταυρὸ τὸν ἀψηλὸ
ἀγκαλιά γλυκοφιλῶ
τὸ μυριάκριβο ὄνομά της,
κι' ἀπ' τὰ χρώματά της
ἡ φωνή της ἡ χρυσή
μὲ καλεῖ: «— Ἐλα καὶ σὺ
δίπλα στὸ ξανθὸ παιδί σου
καὶ κοιμήσου!»

Γ. Βιζυηνό

Τὸ ὄνειρον

Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνο μου
ἓνα βαθὺ ποτάμι.
— Θεὸς νὰ μὴν τὸ κάμη
νὰ γίνῃ ἀληθινὸ! —

Στὴν ὄχθη του στεκόνταν
γνωστὸ μου παλληκάρι,
χλωμὸ σαν τὸ φεγγάρι,
σαν νύχτα σιγανό....

... Στὰ ρέματα παράκουσα
νὰ τόνε βρῶ γυρνῶ.
Στὰ ρέματα ἀγναντεύω
τὸ λείψανό μου ἀχνό!...

Ἐφές εἶδα στὸν ὕπνο μου
ἓνα βαθὺ ποτάμι.
— Θεὸς νὰ μὴν τὸ κάμη
νὰ γίνῃ ἀληθινὸ! —

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Ὁ Εὐτύχιος Βονασέρας, πού

πρὸ ὀλίγου εἶχε γυρίσῃ ἀπὸ τὴν
Εὐρώπῃ — ἓνας νέος ἡθοποιός,
μὲ ταλέντο, μὲ μὀρφωσι καὶ
προπάντων μὲ αξιοπρέπεια, πού
ἐκράτησε πάντα τὴν τέχνη του
ψηλά — εἶχε τὴν τολμηρὴ ἰδέα
νὰ παίξῃ στὴν Ἀθήνα τοὺς «Βρυ-
κόλακες» τοῦ Ἰψεν. Τὸν ἐπρο-
τρέψαμε κι' οἱ φίλοι του, προ-
πάντων ὁ Γιαννουκάκης, πού εἶχε
ἀναλάβῃ καὶ τὴ μετάφραση τοῦ
ἔργου κι' ἐγώ, πού προσφερό-
μουν νὰ κάμω ἀπὸ σκηνῆς μιὰ
εἰσήγησι. Γιατὶ ἐθαύμαζα τὸν Ἰ-
ψεν ἀφότου τὸν εἶχα γνωρίσῃ ἀ-
πὸ μιὰ μελέτῃ γι' αὐτὸν στὴν «Ε-
στία» τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ, κι'
εἶχα παρακινηθῇ νὰ διαβάσω κι'
ἄλλες μελέτες, Γάλλων καὶ Γερ-
μανῶν καὶ πολλὰ τοῦ ἔργου. Κι'
ὁ Βονασέρας τὸ ἀποφάσισε.

Εἶχε γίνῃ τότε ἓνα κομψὸ χει-
μωνιάτικο θεατράκι, «Τῶν Ποικι-
λιῶν» λεγόμενο, στὴν ἀρχὴ τῆς
ὁδοῦ Προαστείου. Ἐκεῖ θὰ γινό-
ταν ἡ περίφημη παράστασι μὲ
τὴν εἰσήγησί μου. Ὁ Βονασέρας
θὰ ἔκανε τὸν Ὁσβάλδο, ὁ Κων-
σταντινόπουλος τὸν Ἐνστραν, ὁ
Παιτόπουλος τὸν πάστορα Μάν-
τερς, ἡ κυρία Ἀρνωτάκη τὴν
κυρία Ἀλβίγκ, κι' ἡ κόρη της
Ραζαλία, νεαρῶτάτη, τὴν ὀπηρέ-
τρια. Ἦταν τὸ χρόνον πού ἤμουν
παντρεμμένος,

Ἡ ΖΩΗ ΜΟΥ ΣΑΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

1938

ΑΓΙΟ ΠΑΣΧΑ...

Ἦλθε τ' ἅγιο Πάσχα
θλιθερὴ καρδιά.
Τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη»
ψάλλουν τὰ παιδιὰ
μὲ βοή μεγάλη.

♦♦

Μέσα ἀπὸ τὸν τάφο τους
ἀπ' τὴ μαύρη γῆ
τ' ἄνθη καὶ τὰ λούλουδα
ἀκούσαν τὴ βοὴ
καὶ ζυπνοῦνε πάλι...

♦♦

Ἀπ' τὰ βλέφαρά τους
τ' Ἀπριλιοῦ ἡ δροσιά
διώχνει κάθε βύθος
κι' ἀσκαμνοῖα
καὶ τὰ ξαναζεσταίνει...

♦♦

Κι' ὁ γοργὸς ὁ Ζέφυρος
ὅλος μαργιολιά
κλέφτει ἀπ' τὰ χελιάκια του
μοσχερά φιλιὰ
καὶ τὴν πλάσι ραίνει

♦♦

Μέθυσαν τ' ἀπὸ δνιά
ἀπ' τὴν εὐωδίαν!
καὶ λαλοῦν — τ' ἀκούεις; —
στὰ χλωρὰ κλαδιά
γλυκερὰ τραγουδᾷ...

♦♦

Ἐορτάζει Ἀνάστασι
ὅλη ἡ ἐξοχή
κι' ἀπ' τὴν εὐτυχία τους
λαμπουν εὐτυχῇ
ὡς καὶ τὰ μαμούδια.

Σὺ, φτωχὴ καρδιά μου,
διατί βαρεῖα
θλίβεσαι θαμμένη,
σάν καλογρνά
σ' ἔρμο μοναστηρί;

♦♦

Διατί στοῦ Πλάστου σου
τὴν ἀναπνοή
δὲν ξαναναστήνεσαι
νάμπης στὴ ζωὴ
ποῦναι πανηγύρι;

♦♦

Μάννα σοι, ἡ φύσις,
διὲς λαμφοφορεῖ!
Πέτα τὸ μανδύα σου
πλέον τὸ βαρὺ
τὴν μελαγχολία!

♦♦

Ἄνοιξις! λουλούδι σε
σάν τὴν πασχαλιά,
καὶ σάν τ' ἀδελφάκια σου
τὰ φαιδρά παιδιά,
ψάλλε μ' εὐθυμία!

♦♦

Ὅποιος ὅλο ἀκύδει
θλιθερὰ στὴ γῆ
βρίσκει μέσ' στοὺς τάφους
τὴν παλὰ σιγὴ,
τὴν παλὰ σκοτίδα.

♦♦

Ὅποιος κάνει Ἀνάστασι
βλέπει στὰ ψηλά
γιά τὴν εὐτυχία του
νὰ χαμογελά
μὰ καινούργια ἐλπίδα.

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Εἶπε ἐν ἑσπερίᾳ 9 Απριλίου 1939

Τ' ΑΝΘΗ ΠΟΥ ΜΟΥ 'ΣΤΕΙΛΕΣ

Τ' άνθη που μ' έχεις χαρισμένα
δέν εμαράθησαν ακόμη.
Ήταν πιστότερ' από σένα
κι' από την άσπρη σου γνώμη.

Τάχω τηρήσει στη θωριά τους
μέ τα γλυκά φιλήματα μου.
Τώρα μου πίνουν για δροσιά τους
τά άφθονα τὰ δάκρυά μου.

Όταν στερέφουνε κι' εκείνα
τότε θα ταύρουν μαρμαμένα.
Τότε τα ρόδα και τα κρίνα
θενά τα θάψουνε μ' έμένα.

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Εξωθεν
Αθ.

Μιά νέα καλλιτεχνική εργασία της
ζωγράφου Σελεστίνιας Πολυχρονιάδη
προκαλεί ήδη την προσοχή και το ένθε-
σμον του κόσμου των γραμμάτων και
τεχνών. Η έκδοσις οκτώ ποιημάτων έλ-
ληνικών με εικόνες χαρακτηριστικές και
έμπνευσμένες από την βαθύτερη ψυχή
της ελληνικής διανοήσεως. Είναι συνέ-
χεια καλλιτεχνικής δημιουργίας της έ-
πάνω στην ποίησι του Όμαρ Καυιάμ
και του Μπαχτάρ που έμεινε μνημι-
ώδης.

Οκτώ Έλληνες ποιηταί. Μαβίλης,
Χατζόπουλος, Βιζυηνός, Καβάφης, Ού-
ράνης, Γρυπάρης, Πορφύρας, Καρι-
ωτάκης. Η σκέψις του ποιητή σε άνα-
παραστάσεις συμβολικές, σε εικόνες που
μάς άνοιγουν την πηγή και την ψυχή
του πόνου και της νοσταλγίας. Ο λυ-
ρισμός στην εικόνα, στο χρώμα, στην
έκφρασι, στο τραγούδι, στην ζωγραφι-
κή και στην καλλιτεχνική γραμμή, η
άρμονία του έκλεκτου στίχου εξαύλω-
μένη από ένα χέρι εύλογημένο από την
τέχνη.

Η Πολυχρονιάδη — όπως φαίνεται
από το έργο της — δεν έκτελει απλώς
μιά σύνθεσι ζωγραφικής. Έχει συνυ-
φασμένη την ψυχή της με το ποίημα.
Καλλιτεχνικά μνημεία είναι οι εικόνες
της δίπλα στα ποιήματα. Η εργασία
αυτή είναι από τα ευγενέστερα άνθη
της τέχνης, μιά καλλιτεχνική λευκή
σημαία άνομιμα στην Έλλάδα. Ποιη-
σις και τέχνη, δυο θεότητες, σφιχτα-
καίσιμες στο δρόμο της πνευματι-
κής δημιουργίας.

Έκατό βιβλία βγήκαν από την έμ-
πειυσι και από το καλλιτεχνικό χέρι
της, που φανερώνουν και το βαθύ
θρησκευτικής ύπομονης. Κι' ακόμα φε-
νερώνουν την πίστι της στο «πιστεύω»
των ποιητών. Το νέο βιβλίο της — α-
πως και τα προηγούμενα — είναι για
τους όλιγούς, για καλλιτεχνικές ψυ-
χολές που περιέχουν τα «άγια των ά-
γίων». Τραγούδια και εικόνες άποτε-
λούν μιά θαυμαστή έκθεσι. Πρόδος
μοναδική για τον τόπο μας με τ' άδρά
χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός ύπερ-
τάτου καλλιτεχνικού πολιτισμού. Η
ποίησις συντροφεύμένη με την εικόνα,
άποκτη την ετιώσοφαιρα του ψυχικού
και φιλοσοφικού δράματος. Άρπεται
νέα, θάλασσα, φτερά. Από την «λήθη»
του Μαβίλη ξεπροβάλλουν με τα κρino-
δάχτυλά των ψυχές που «επιφύει και πά-
νε στην λησμονιάς την κρουσταλένια
βρύση». Από «τά καράβια» του Κ. Χα-
τζόπουλου τα «μάτια κυττάζουνε μα-
κρά» σαν όνειρο. Του Βιζυηνού οι «στι-
χοι γραμμένοι σε φρενοκομείο» δει-
χνουν το βαρύ του βήμα σ' ένα μνήμα.

«Μιά νοσταλγία αλάκρη η ζωή μου
κι' ένας πόθος!» Είναι ο πρώτος στίχος
του Κ. Ούράνη από το ποίημα «Η ζωή
μου». Τα χέρια των μαυροντυμένων μα-
νάνδων κι' αδερφάδων πίνουν την «πόρ-
τα την κατάκλειστη». Ο «άσφατος θία-
σος» από το «απαλείπειν ο Θεός Άντώ-
νιον» του Καβάφη. Το «απόβροχο» του
Ι. Γρυπάρ όπου από μυριοθροβούμε-
νο κ' ήλιόβολο γιαλό οι ναύτες τα πα-
νιά των πλοίων άνοιγουν. Το «Lacime
Reunit» του Λάμπρου Πορφύρα που «το
σπιτάκι έστοιχείωσεν από την ώμορφιά
σου τη θλιμμένη». Του Καριωτάκη το
«τελευταίο ταξίδι» με τους νέους και
το πλοίο.

Ποίησις και τέχνη γίνονται όμνος
συγκινητικός.

Μιχ. Ροδάς

ΣΤΟΡΓΗ

Για εύτυχιά έμβηκα, για ζωής χαρά,
κι' έγώ σ' αυτή την πλάσι, καθώς άλλοι,
παιδί την έχω άδράξει μ' έλαφρά φτερά,
σε κάθε μόσχο, κάθε άνθo που θάλλει.
Κι' αν εύτυχη κανέναν δεν μ' έκάλει,
χαρά το είχα κι' αν το βράδυ στη φωλιά
άμέριμνο να γέρνω το κεφάλι
στην άγιασμένη της μαννούλας μου άγκαλιά.

Παλληκάρι, πλειότερο από μιά φορά
ή έλπίδα και του πόθου ή παραζάλη
άπ' της ζωής μ' έσύραν τα γλυκά νερά
και στης ξανθής αγάπης μου τα κάλλη
ή εύτυχία, μ' είπαν, θα προβάλη.
Μά; έπέθανε ή χαριτωμένη κοπελιά,
και, ναυαγός, εύρηκα παραγιάλι
στην άγιασμένη της μαννούλας μου άγκαλιά

Λεβέντης έξερρίζωνα τα γλυκερά
αισθήματα από την καρδιά που πάλλει,
κι' αν ρίπτω της πικρής αλήθειας τη σπορά,
άχ, τότε, τότε ένα καρπό θα βγάλλη;
λαχτάρισα ήσυχία μιά σταλιά
μά δεν την έχω πιά, να γύρω πάλι
στην άγιασμένη της μαννούλας μου άγκαλιά.

Ω φύσις, δέσποινά μου έσύ μεγάλη
δεν έχω πιά στον κόσμο αυτό δουλειά.
Ή αγάπη σου στον τάφο πιά άς με βάλη
στην άγιασμένη της μαννούλας μου άγκαλιά.

Γ. Βιζυηνός

ΣΤΙΧΟΙ ΓΡΑΜΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟ

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Μέσ' στα στήθια ή συμφορά
σαν το κύμα πλημμυρά,
σέρνω το βαρύ μου βήμα
σ' ένα μνήμα!

Σάν μ' άρπάχθηκε ή χαρά
που έχαιρόμουν μιά φορά
έτσι σε μιάν ώρα...
μέσ' σ' αυτή τη χώρα
όλ' άλλαξαν τώρα!

Και από τότε που θρηνώ
το ξανθό και γαλανό
και ούράνιο φώς μου,
μετεβλήθη έντός μου
και ο ρυθμός του κόσμου.

Μέσ' στα στήθια ή συμφορά
σαν το κύμα πλημμυρά
σέρνω το βαρύ μου βήμα
σ' ένα μνήμα...

Το σταυρό τον άψηλό
άγκαλιά γλυκοφιλώ
το μυριάκριβο όνομά της
κι' άπ' τα χρώματά της.

ή φωνή της ή χρυσή
με καλεί: «έλα και σύ
δίπλα στο ξανθό παιδί σου
και κοιμήσου»

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΔΙΕΣ ΤΑ ΦΥΛΛΑ...

Διές τα φύλλα στο κλαδί
Πώς έγγιζουν τόνα τάλλο,
Και φιλοϋνται, αν δεν σφάλλω
Διές στη μαλακή φύλη,
Στα κλαδιά τα πυκνωμένα,
Πώς φιλοϋνται δυο πουλιά,
Και λαλούν ζευγρωμένα.
Διές τα, αγάπη μου χρυσή,
Τη λαχτάρα μου λυπήσου.
Κάμε σαν κι' αυτά κι' έσύ—
«Ελα!—Δός μ' ένα φιλί σου!

Γ. Βιζυηνός

ΑΣΜΑ

Τ' άνθη που μ' έχεις χαρισμένα
δέν εμαράθησαν ακόμη.
Ήσαν πιστότερ' από σένα
κι' από την άσπρη σου γνώμη.

Τάχω τηρήση στη θωριά τους
μέ τα γλυκά φιλήματα μου.
Τώρα μου πίνουν για δροσιά τους
τά άφθονα τὰ δάκρυά μου.

Όταν στερέφουνε κι' εκείνα,
τότε θα τα βροϋν μαρμαμένα.
Τότε τα ρόδα και τα κρίνα
θενά τα θάψουνε με μένα.

Γ. Βιζυηνός

Bizyunes
Στοργή

Εξωθεν
Αθ.